

M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (CBCS) Examination
Oct/Nov. -2019 – [NEW COURSE]
(Alankarshastra):Kavyamimasa (Adhyay - 1To3)
Kavyalankar (Parichhed - 1 To 3) (Elective-1)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નો આવશ્યક નોંધ સહિત અનુવાદ કરો. (૧૪)

Que-1 Translate with necessary notes any two of the following : (14)

(૧) કૃષિપાશુપાલ્યે વાણિજ્યા વ વાર્તા। આન્વીક્ષિકીત્રયી વાર્તાનાં યોગક્ષેમસાર્વનો દણ્ડસ્તસ્ય નીતિર્દ્વન્ડનીતિઃ। તસ્યામાયુના લોકયાત્રા। ઇતિ શાસ્ત્રાણિ। સામાન્યલક્ષણં વૈષામ્ –
 “સરિતામેવ પ્રવાહાસ્તુચ્છાઃ પ્રથમં યથોત્તર વિપુલાઃ।

યે શાસ્ત્રસમારમ્મા ભવન્તિ લોકસ્ય તે વન્દ્યાઃ।”

(૨) ઇદ હિ વાઙ્મયમુમયથા શાસ્ત્રં કાવ્યં ચ।શાસ્ત્રપૂર્વ કત્વાત્ કાવ્યાનાં પૂર્વ શાસ્ત્રેષ્વમિનિવિશેત્।નહ્યપ્રવૃત્તિં તપ્રદીપાસ્તમસિ તત્વાર્થસાર્થમધ્યક્ષ્યન્તિ। તચ્ચ દ્વિધા અપૌસષેયં પૌસષેયં વ। અપૌસષેયં શ્રુતિઃ। સા ચ મન્ત્રબ્રાહ્મણે। વિકૃતક્રિયાતન્ત્રા। મન્ત્રાણાં સ્તુતિનિન્દાવ્યારવ્યાન વિનિયોગગ્રન્થો બ્રાહ્મણમ્। ઋયજુઃ સામવેયાસ્ત્રયી। અથર્વણઙ્ય તુરીયઃ। તત્રાર્થવ્યવસ્થિતપાદાઋચઃ। તાઃ સંગીતયઃ સામાનિ। અચ્છન્દાસ્યગીતાનિ..... યજૂંષિ।

(૩) કિચ્ચિયાર્દિતમના યલોપાયઃ સ સારસ્વતેય આસીદિતિ સમાનં પૂર્વેણ। સાડપિ યદીષન્મૃતગીતવાદ્યવિભાસાદિકં દર્શયામ્બભૂવ સા સાત્વતી વૃતિઃ। આવિદ્ભગતિમત્વાસા ચારમટી। તાં તે મુનય ઇતિ સમાન પૂર્વેણ। તથાવિધા કલ્પાયાડપિ તયા યદીષદ્વશંવદીકૃત ઇષદસમાસમીષયનુપ્રાસ મોઘ્કારડાર્ભજ્ઞ જગાય સા પાઞ્ચાલી રીતિઃ। તાં તે મુનય ઇતિ સમાનં પૂર્વેણ।

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નો આવશ્યક નોંધ સહિત અનુવાદ કરો. (૧૪)

Que-2 Translate with necessary notes any two of the following. (14)

(૧) ગુરુપદેશાદધેતું શાસ્ત્રં જડધિયોઙ્યલમ્
 કાવ્યં તુ જાયતે જાતુ કસ્યચિત્પ્રાતિભાવતઃ॥
 ઉપેયુષામપિ દિવં સન્નિબન્ધવિધાયિનામ્।
 આસ્ત એવ નિરાતઙ્કઃ કાન્તં કાવ્યમયં વયુઃ॥

(૨) યથેવશબ્દૌ સાદૃશ્યમાહતુર્ત્યૈતરોકિણોઃ।
 દુર્વાકાણ્ડમિવ શ્યામં તન્વી શ્યામા લતા તથા॥
 વિના યથેવશબ્દાભ્યાં સમાસાભિહિતા પરા।
 યથા કમલાપત્રાક્ષી, શરાઙ્કવદનેતિ વ ॥

(૩) એકદેશસ્ય વિગમે યા ગુણાન્તરસંસ્થિતિઃ।

વિશેષપ્રથનાયાસૌ વિશેષેકિતર્મતા યથા॥

સ એકસ્ત્રીણિ જયતિ જગન્તિ કુસુમાર્યુવઃ।

હસ્તાપિ તનું યસ્ય શોભુના ન હૃતં બલમ્॥

પ્રશ્ન-૩ રાજશેખર વિરચિત કાવ્યમીમાંસા વિશે વિસ્તૃત યર્થા કરો. (૧૪)

Que-3 Discuss in detail the કાવ્યમીમાંસા created by રાજશેખર. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૩ કાવ્યપુરુષોત્પત્તિ : - યર્થા કરો.

Discuss – કાવ્યપુરુષોત્પત્તિઃ।

પ્રશ્ન-૪ ભામહ અનુસાર કાવ્યના વિવિધ ભેદો દર્શાવી અને રીતિ વિશેના તેના ખ્યાલો સ્પષ્ટ કરો. (૧૪)

Que-4 Delineate various divisions of કાવ્ય according to ભામહ and elucidate concept રીતિ. (14)

અથવા/OR

પ્રશ્ન-૪ ભામહના ગુણ અને અલંકાર વિશેના વિચારો સવિસ્તર સમજાવો.

Que-4 Explain fully ભામહ views regarding ગુણ and અલંકાર.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)

Que-5 Write a critical note on any two of the following. (14)

(૧) કાવ્યપાકઃ।

(૨) પ્રતિમા – રાજશેખરદ્રષ્ટ્યા।

(૩) ભામહસ્ય વક્રોક્તિનિરૂપણમ્।

(૪) ભામહ અનુસાર કાવ્યપ્રયોજનો (કાવ્ય પ્રયોજનાનિ according to ભામહ)
